

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **A. S.,** zast. JUDr. Ing. Jiřím Klavíkem, advokátem, se sídlem Havlíčkova 99, Chrudim, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 1. 6. 2004, č. j. 52 Az 243/2003 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta, JUDr. Ing. Jiřího Klavíka, **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí Ministra vnitra ze dne 22. 1. 2003, č. j. OAM-491/AŘ-2002, kterým byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-5373/VL-04-04-2001 ze dne 13. 8. 2001. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování.

Společně s kasační stížností stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatelka zejména uváděla, že žalovaný správní orgán nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, které považuje stěžovatelka za nesprávné. Doplnila, že od samého počátku tvrdila, že domovskou zemi opustila nejen z ekonomických důvodů, ale i z důvodu pronásledování ze strany běloruských úřadů za svou opoziční činnost; účastnila se protistátních demonstrací, za což jí byla dána zaměstnavatelem výpověď a nemohla najít práci. Požadovala zrušení napadených rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

Následným rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, byla žaloba zamítnuta. Ve vztahu k souzené věci, zejména z odůvodnění rozsudku vyplynulo, že krajský soud dospěl obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka v řízení o udělení azylu neuváděla relevantní důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Tvrzení o pronásledování ze strany domovských orgánů za svou politickou činnost uvedla až v řízení o rozkladu, a to navíc v obecné rovině; žádné konkrétní důkazy o pronásledování neuvedla. Krajský soud stejně jako žalovaný správní orgán dovodil, že stěžovatelka uváděla jako důvody pro udělení azylu toliko důvody ekonomické. Z hlediska takto uváděných důvodů se pak krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že stěžovatelka nenaplňuje skutkové důvody pro udělení azylu, vymezené zákonem o azylu. K překážce vycestování krajský soud uvedl, že žalovaný se touto otázkou pečlivě zabýval, přičemž stěžovatelka ani netvrdila žádné okolnosti, které by odůvodňovaly její obavu z návratu do vlasti. Na základě výše uvedených skutečností pak krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, a to z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 pod písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti nejprve zrekapitulovala dosavadní řízení, poznamenala, že již při jednání u krajského soudu uvedla, že důvod uvedený v rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu v prvním stupni, t. j. politický důvod, neuvedla v žádosti o azyl proto, že se obávala pronásledování i v České republice. V rozkladu potom politické důvody uvedla proto, že se politická situace v Bělorusku nezměnila a stěžovatelka se obávala návratu do Běloruska. Následně uvedla, že jí nebylo známo, že její žádost bude zamítnuta jako zjevně nedůvodná, jestliže uvede, že do České republiky přijela pouze z ekonomických důvodů. Odkázala na čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod s tím, že došlo k porušení zásady spravedlivého procesu, neboť jí nebyla v azylovém řízení před správním orgánem poskytnuta právní pomoc, a stěžovatelka z neznalosti věci v azylovém řízení před správním orgánem neuvedla některý z předpokladů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatelka požadovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkázal na správní spis. Doplnil, že stěžovatelka neuváděla azylově relevantní důvody, a nevysvětlila, proč své důvody změnila až v řízení o rozkladu. Stejně tak doplnil, že stěžovatelka byla v řízení poučena o tom, že má uvést všechny informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutkového stavu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti, a neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelka za tyto důvody označila důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud naplněním těchto stížnostních důvodů.

Význam prvního z uvedených důvodů, t. j. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy „nesprávného posouzení právní otázky soudem“, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takováto pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, však Nejvyšší správní soud neshledal.

Dále je třeba se vyjádřit k dopadu dalšího důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K významu první části (došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu) je třeba podle Nejvyššího správního soudu uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Význam další části označeného písm. b) § 103 odst. 1 s. ř. s. („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadené rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí. K poslednímu možnému porušení z tohoto zákonného ustanovení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné

pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Ani jeden z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. však Nejvyšší správní soud také neshledal.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 9. 6. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém výslovně uvedla, že o azyl žádá z důvodu, že je „nezaměstnaná, nemá peníze. Není možno žít v Bělorusku, nepracovala 8 měsíců, nemá tam z čeho žít. Jiné potíže neměla.“ V protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 12. 6. 2001 tyto důvody potvrdila; doplnila, že přijela do České republiky za prací, v domovské zemi není práce, chtěla by zde legalizovat pobyt. Stěžovatelce byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámila, vyjádřila se k němu, případně navrhla jeho doplnění. Této možnosti nevyužila. Stěžovatelka byla rovněž vyrozuměna o tom, jaké informace a dokumenty má správní orgán k dispozici při posuzování situace v domovské zemi stěžovatelky; stěžovatelka seznámení s těmito informacemi a dokumenty odmítla ani je nijak nedoplnila.

Ze správního spisu dále vyplynulo, že na základě těchto skutečností žalovaný správní orgán stěžovatelce rozhodnutím ze dne 13. 8. 2001, č. j. OAM-5373/VL-04-04-2001, neudělil azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona o azylu a vyslovil, že na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování, přičemž v tomto rozhodnutí podrobně rozebral ekonomickou i politickou situaci v Bělorusku, poukázal na obsah relevantních podkladových dokumentů, z nichž při svém rozhodování vycházel, a náležitě odůvodnil, proč azyl stěžovatelce neudělil. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka rozklad, v němž zdůrazňovala, že kromě ekonomických problémů, měla v Bělorusku i problémy politické, neb se účastnila demonstrací a akcí Národní fronty namířených proti prezidentovi. O rozkladu rozhodl Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 22. 1. 2003, č. j. OAM-491/AŘ-2002, tak, že napadané rozhodnutí potvrdil a rozklad zamítl. V odůvodnění mj. poukázal na to, že podle § 31 zákona o azylu správní orgán II. stupně k novým skutečnostem přihlédne jen pokud nemohly být v řízení před správním orgánem I. stupně uplatněny bez zavinění účastníka řízení. Dále uvedl, že stěžovatelka měla možnost i povinnost své politické problémy před správním orgánem I. stupně uplatnit, a proto nemohl k důvodům uplatněným stěžovatelkou až v rozkladu přihlédnout.

Ze shora zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatelka neuvedla v řízení před správním orgánem I. stupně skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Ekonomické důvody, resp. legalizaci pobytu nelze ani podle Nejvyššího správního soudu podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody.

Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné, a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Po skutkové stránce tak nelze rozhodnutí ničeho vytknout, stejně tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo k nesprávnému posouzení právní otázky.

Na základě výše uvedeného tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčit v námitkách týkajících se neudělení azylu, neb označené důvody nelze podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody, přičemž všechny relevantní skutečnosti byly správním orgánem řádně zjištěny a soudem pak v souladu se zákonem přezkoumány.

K námitkám, ve kterých stěžovatelka namítala, že v azylovém řízení nebyla poučena o svých právech, neb jí nebylo známo, že její žádost bude zamítnuta jako zjevně nedůvodná, jestliže uvede, že do České republiky přijela pouze z ekonomických důvodů, a proto neuvedla žádný z důvodů vymezených v § 12 zákona o azylu, a v nichž poukázala na porušení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, jako porušení zásady spravedlivého procesu, Nejvyšší správní soud uvádí, že jak vyplynulo ze správního spisu, stěžovatelčina žádost o udělení azylu nebyla zamítnuta správním orgánem I. stupně jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu, ale správní orgán I. stupně rozhodl tak, že z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu se jí azyl neuděluje. Stejně tak Nejvyšší správní soud uvádí, že ze všech tvrzení, které stěžovatelka uváděla v průběhu řízení o azylu (návrh na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 9. 6. 2001, protokol o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 12. 6. 2001) i podle Nejvyššího správního soudu vyplynulo, že stěžovatelka žádala o azyl toliko z ekonomických důvodů; pronásledování ve smyslu zákona o azylu nebylo shledáno. Za tohoto stavu věci, kdy se stěžovatelka před správním orgánem I. stupně jako důvodů azylu opakovaně dovolávala toliko ekonomických důvodů, nelze klást správnímu orgánu za vinu, že porušil zásadu spravedlivého procesu ve smyslu čl. 37 Listiny základních práv a svobod tím, že stěžovatelce neposkytl právní pomoc, aby případně uvedla i důvody další, v daném případě důvody politické. To ostatně stěžovatelka nejen nepožadovala, ale ani nijak jinak toto z jejího jednání před správním orgánem I. stupně nebylo možno dovodit. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje i na svoji dosavadní judikaturu, v jejímž smyslu: *Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42).* Nejvyšší správní soud proto odkazuje na závěry žalovaného správního orgánu, a stejně tak i na závěry krajského soudu, a v označených námitkách stěžovatelce proto nepřisvědčil.

Nejvyšší správní soud závěrem rovněž konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledovaní za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných

demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným, což však v posuzované věci nenastalo.

Ostatně, jak již uvedl krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku, stěžovatelka ani v rozkladu blíže nekonkretizovala svoje politické názory, a ani to, že, a jakým způsobem měla být pro své politické názory pronásledována. Nejvyšší správní soud proto souhlasí se závěrem krajského soudu v tom, že žalovaný postupoval v souladu s ustanovením § 31 zákona o azylu (v jeho znění do 31. 1. 2002), podle něhož k novým skutečnostem nebo důkazům uvedeným v rozkladu ministerstvo přihlédne jen pokud by mohly mít podstatný vliv na rozhodnutí a nemohly být v řízení před správním orgánem I. stupně uplatněny bez zavinění účastníka řízení.

V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1993, č. j. 6 A 510/93 - 30, podle něhož, tvrdí-li žadatel, že emigroval pro své politické přesvědčení, je přinejmenším zapotřebí, aby byl schopen doložit, že nějaké politické přesvědčení má, že je schopen je formulovat a prezentovat, a stává se proto ve své domovské zemi vládním úřadům nebo jiným orgánům nepohodlným a je proto pronásledován. Jak již bylo výše uvedeno, tak tomu v posuzované věci nebylo.

Po porovnání všech námitek a jich doplňujících tvrzení stěžovatelky s významem jednotlivých důvodů, pro které by bylo možno kasační stížnosti přisvědčit, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění ani jednoho z důvodů upravených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) nedošlo.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatelky, JUDr. Ing. Jiří Klavík, byl ustanoven usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 22. 4. 2004, č. j. 52 Az 243/2003 – 30, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označenému zástupci za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 2150 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby (á 1 000 Kč - § 11 odst. 1 b/ ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f/ cit. vyhlášky) a dvou režijních paušálů (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu